

KINDERKRANT

GROEP ACHT AAN DE MACHT

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

BOEK

WEETJES

OPDRACHTEN

PUZZELS

GROEP ACHT AAN DE MACHT

"Mensen mopperen heel vaak op onze regering, maar het is onmogelijk om met ruim zestien miljoen tegelijk een land te besturen. Daarom kiezen we mensen die dat namens ons mogen doen. En als die het niet goed doen, kunnen we ze na een paar jaar wegsturen. Dat is democratie en ik vind dat de beste manier om

een land te besturen. Maar dan moeten mensen wel goed opletten wie ze kiezen. Daarom wilde ik het boek *Groep acht aan de macht* schrijven: om te laten zien hoe onze democratie werkt en dat het belangrijk is om je best ervoor te doen."

Jacques Vriens

HOE RICHT JE EEN PARTIJ OP?

GROEP ACHT AAN DE MACHT
BLZ. 63

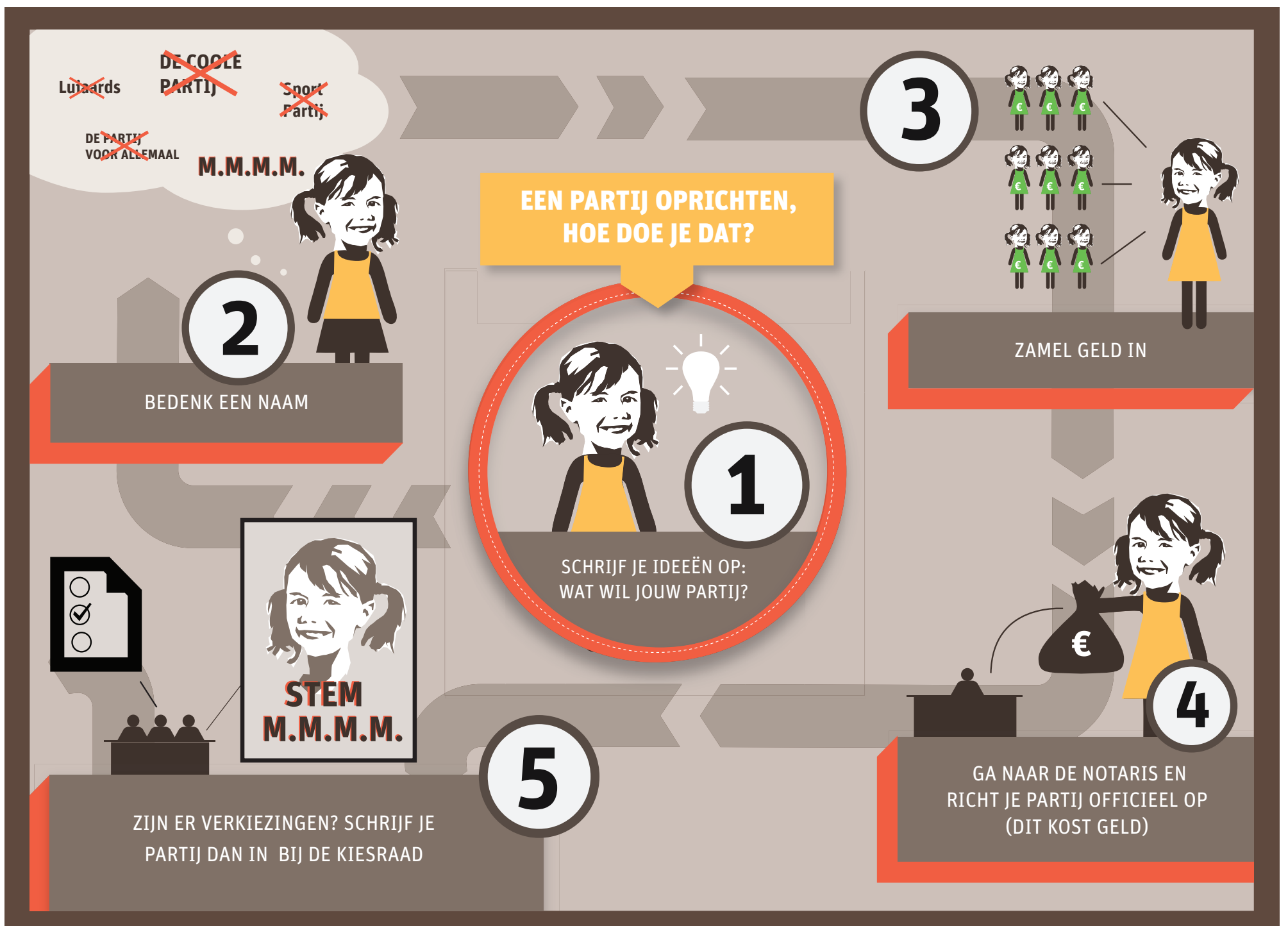
Ineens duikt Bella op naast het groepje. 'Mooi affiche,' zegt ze met haar allerliefste glimlach. Dan wijst ze naar Chantal. 'Maar als dat kind bij jou komt, richt ik een éígen partij op.' 'We kunnen toch samenwerken? Dan mag jij ook minister worden, samen met Chantal.' 'En ik dan?' vraagt Ronnie met een benepen stemmetje. 'Eeh... dan word jij hulpminister of zoiets.'

WANNEER GROEP ACHT IN HET BOEK ZELF MAG BEDENKEN WAT ZE GAAN DOEN, WORDT HET EERST EEN PUINHOOP. DAAROM MOETEN ZE VAN MEESTER MARIO PLANNEN VERZINNEN EN DAAROVER STEMMEN. ER ONTSTAAN EEN PAAR GROEPJES, DIE ELK EEN EIGEN PARTIJ OPRICHTEN. ER KOMEN VERKIEZINGEN EN ALLE LEERLINGEN GAAN STEMMEN. IN HET ECHT GAAT HET EIGENLIJK OOK ZO. HOE DAT PRECIES GAAT, LEES JE HIERONDER.

EEN PARTIJ OPRICHTEN

Als je ideeën hebt om dingen anders te regelen, is het natuurlijk leuk als je die ideeën echt kunt uitvoeren. Meestal is dat niet zo makkelijk, zeker niet als je in je eentje bent. Je moet veel met anderen gaan praten, zodat mensen het met je eens worden. Ook in de politiek gaat dat zo. Als je mensen vindt die het met jou eens zijn, kun je een partij oprichten en proberen om in de Tweede Kamer te komen. Maar hoe doe je dat precies?

CAMPAGNE VOEREN

Alleen een partij oprichten is nog niet genoeg. Je moet zorgen dat jouw partij in de Tweede Kamer komt, of nog beter: in de regering! Daarvoor moet je op campagne: je maakt posters en een website en je bedenkt acties om in de krant en op televisie te komen. Je vertelt aan zo veel mogelijk mensen wat jouw partij wil en waarom ze op jou moeten stemmen. Je kunt ook proberen om te vertellen wat er slecht is aan de plannen van andere partijen. Dat is niet aardig, maar toch wordt dit heel vaak gedaan!

VERKIEZINGEN

Uiteindelijk is het dan verkiezingsdag. Iedereen die stemrecht heeft, heeft via de post een stempas gekregen. Op verschillende plekken in de gemeente zijn er gebouwen waar je kunt stemmen, bijvoorbeeld in een school of in de bibliotheek. Als je je stempas en je identiteitsbewijs laat zien, krijg je een stemformulier. Daarop staan de kandidaten van alle partijen. Met een rood potlood maak je het vakje rood van de kandidaat op wie jij wil stemmen. Je mag maar één vakje rood maken. Als je meer vakjes rood maakt, wordt je stem ongeldig en telt hij niet mee. Je mag ook niks op het stemformulier schrijven.

STEMGEHEIM

Stemmen doe je in je eentje, in een soort hokje, zodat niemand kan zien wat je stemt. Niemand heeft namelijk het recht om te weten wat jij hebt gestemd. Dat is heel belangrijk in een democratie! Zo kan ook niemand jou dwingen om op een andere partij te stemmen dan jij wilt.

VERKIEZINGSUITSLAG

Aan het einde van de dag is het tijd om te tellen hoeveel stemmen elke partij heeft gekregen. Dat is een spannend moment! Iedereen wil weten welke partij de grootste wordt.

WAT IS EEN ZETEL?

In *Groep acht aan de macht* bestaat de Raad uit negen zetels. 'Zetel' is eigenlijk een deftig woord voor stoel. In de Tweede Kamer staan 150 stoelen. Er mogen dus in totaal 150 mensen in de Tweede Kamer zitten. We zeggen daarom dat er 150 zetels te verdelen zijn.

HOE WEET JE HOEVEEL ZETELS EEN PARTIJ KRIJGT?

In *Groep acht aan de macht* gaat dat zo: er zitten 27 kinderen in de klas. Die kiezen samen de Raad van Negen. Daarin zitten 9 kinderen. Even rekenen: $27 : 9 = 3$. Dus: als je 3 stemmen krijgt, heb je één zetel. Maar als je 5 stemmen krijgt, heb je nog steeds maar één zetel!

VOORBEELDEN

- Meer Macht Met Meiden (MMMM) krijgt in het boek 6 stemmen. $6 : 3 = 2$: zij krijgen dus 2 zetels.
- De Coole Partij (CP) krijgt in het boek 10 stemmen. $10 : 3 = 3,3$. Zij krijgen dus 3 zetels. Ze hebben dan nog 1 reststem over.

In het boek komt meester Mario zo uit op 8 zetels, maar er moeten 9 zetels zijn! Dat komt door de reststemmen: twee partijen hebben nog reststemmen: de CP heeft 1 reststem, de Luiards hebben er 2. De partij met de meeste reststemmen krijgt de laatste zetel. Daarom komen de Luiards toch in de Raad.

Bij de echte verkiezingen gaat het ook zo, maar net een beetje anders: In Nederland zijn er ongeveer 9 miljoen mensen die gaan stemmen. Die kiezen samen de 150 leden van de Tweede Kamer. Weer een sommetje: 9 miljoen gedeeld door 150 = 60.000. Dat is dus 60.000 stemmen voor een zetel. Ook bij de echte verkiezingen blijven er reststemmen over. Die worden met een heel ingewikkelde rekensom verdeeld.

VRAAG AAN JACQUES VRIENS

IS HET DEMOCRATIESPEL WELEENS HELEMAAL MISGEGAAN?

Ja hoor, tijdens de voorbereidingen braken er zelfs ruzies uit omdat kinderen bijvoorbeeld wegliepen bij een partij. In de kring praatten we er dan over en ik legde uit dat het er nou eenmaal bij hoort en dat het in het echt ook gebeurt.

GROEP ACHT AAN DE MACHT

BLZ. 132

'Wacht eens,' zegt Bastiaan tegen de meester, 'er klopt iets niet. Er zijn maar acht zetels verdeeld, maar er mogen negen kinderen in de Raad.'
'Klopt,' antwoordt Mario. 'Dat gaan we nu regelen.'

GROEP ACHT AAN DE MACHT

BLZ. 136

De voorzitter herinnerde de Raad van Negen én het volk nog aan iets. De regering moet aan het eind van de vrijdagochtend 'verantwoording afleggen over het gevoerde beleid' (zo heet dat). De Raad mag dan het laatste halfuurtje zeggen wat ze van het programma vond. Dat gebeurt ook aan het eind van de vrijdagmiddag. Als de Raad de regering slecht vindt, mag ze daarover stemmen en de regering (indien nodig) wegsturen. Oei!

WAT DOET DE REGERING?

IN DE KLAS VAN MEESTER MARIO IS ER EEN RAAD VAN NEGEN EN EEN REGERING. IN HET ECHT IS ER IN NEDERLAND OOK EEN SOORT RAAD VAN NEGEN. WE NOEMEN DIT DE TWEDE KAMER. OOK IS ER IN HET ECHT EEN REGERING. OP DEZE PAGINA LEES JE WAT DE ECHTE REGERING EN DE ECHTE TWEDE KAMER DOEN.

DE REGERING EN DE TWEDE KAMER

WAT DOET DE REGERING?

De regering bestuurt ons land. Regeren is een ander woord voor besturen. Om te kunnen besturen, heb je wetten nodig. Wetten zijn regels voor ons land. De ministers bedenken nieuwe wetten. Als er een probleem is in ons land, dan proberen de ministers een plan te bedenken om het probleem op te lossen. Deze plannen noemen we wetsvoorstellen.

WIE ZITTEN ER IN DE REGERING?

In de regering zitten de ministers. De voorzitter van alle ministers is

de minister-president. Alle andere ministers hebben allemaal een eigen onderwerp. Zo is er bijvoorbeeld een minister voor onderwijs, een minister voor gezondheid en een minister voor economie. Ministers hebben het vaak druk. Daarom krijgen ze hulp van hulpministers. Hulpministers heten staatssecretarissen.

EN DE KONING(IN)?

De koning(in) van Nederland hoort ook bij de regering, maar heeft bijna geen macht. De koning(in) moet alleen haar handtekening

onder nieuwe wetten zetten. Ook leest hij/zij elk jaar op Prinsjesdag de plannen van de regering voor. De koning(in) schrijft deze plannen niet zelf. Dat doen de ministers. Vroeger had de koning of de koningin wel veel macht.

WAT DOET DE TWEDE KAMER?

1 De leden van de Tweede Kamer maken wetten

De Tweede Kamer beslist over de wetten in Nederland. Wetten zijn regels voor ons land. Meestal bedenkt de Tweede Kamer de wetten

niet. Eigenlijk worden de meeste wetten door de regering bedacht. Als de regering een wet heeft bedacht, dan gaat de Tweede Kamer praten over het plan. De Kamerleden mogen de plannen van de ministers veranderen. Als de meerderheid van de Tweede Kamer een plan goed vindt, dan wordt het plan een wet. Dus meer dan 75 Tweede Kamerleden moeten het plan goed vinden.

WAT DOET DE TWEEDE KAMER?

2 De leden van de Tweede Kamer controleren de regering

Tweede Kamerleden horen het graag van burgers als er iets niet goed gaat in Nederland. Zij kunnen dan aan de minister om uitleg vragen. De minister moet namelijk zorgen dat de wetten goed worden uitgevoerd. De Tweede Kamer controleert dit. Als Tweede Kamerleden vinden dat een minister zijn werk niet goed doet, dan kunnen ze de minister wegsturen.

WIE ZITTEN ER IN DE TWEEDE KAMER?

In de Tweede Kamer zitten 150 Kamerleden. Alle Nederlanders van 18 jaar en ouder mogen samen kiezen wie er in de Tweede Kamer komen. De Tweede Kamerleden vertegenwoordigen het volk. Dat betekent dat zij namens iedereen in Nederland beslissingen nemen. Ze doen dit samen met de Eerste Kamer.

HOE GAAT EEN VERGADERING IN DE TWEEDE KAMER?

De Tweede Kamer vergadert vaak. Meestal zijn er dan ook ministers op bezoek. Zij leggen dan uit wat voor plannen ze hebben voor ons land. De leden van de Tweede Kamer stellen de ministers lastige vragen. De ministers moeten daar op antwoorden. Anders kan de Tweede Kamer het werk van de regering niet goed controleren. In de klas van meester Mario gebeurt dit ook. De Raad van Negen mag tijdens een vergadering zeggen wat ze van het programma van de regering vinden.

MEESTE STEMEN GELDEN

De vergaderingen van de Tweede Kamer eindigen vaak met stemmen. Vinden de meeste Kamerleden het plan van de minister goed? Dan komt er een nieuwe wet. Vinden de meeste Kamerleden het plan van de minister niet goed? Dan komt er geen nieuwe wet. Ook als de Tweede Kamer een minister weg wil sturen, dan moet meer dan de helft van de Tweede Kamerleden dat willen. Meeste stemmen gelden dus.

GROEP ACHT AAN DE MACHT

BLZ. 151

*Ruben steekt zijn hand op.
'Ik wil voorstellen om te stemmen over Bella. Laten we met zijn allen beslissen of ze mag blijven.' (...)
'Goed,' zegt Mario, 'dat heet: "een motie van wantrouwen".
Als iemand van de Raad wil dat een minister moet aftreden, noem je dat zo. En daar stemmen we over.'*

VRAAG AAN JACQUES VRIENS

WAT ZOU U VERANDEREN ALS U DE BAAS VAN NEDERLAND WAS?

Oeps, lastige vraag. Ik zou in elk geval proberen om zo veel mogelijk mensen te laten meedoen aan de verkiezingen. Maar ze van tevoren wel héél duidelijk uitleggen wat de verschillende partijen willen en vertellen dat je niet altijd je zin kunt krijgen.

GROEP ACHT AAN DE MACHT
BLZ. 124/125

*'In het krantje van Bastiaan stond dat jullie álle macht willen, is dat zo?'
'Je moet de krant niet geloven. Als de Coole Partij in de regering komt, gaan we daar ook wat aan doen. Ik wil dat Bastiaan eerst alles aan mij laat lezen voor hij het in de krant zet.'
Bastiaan springt op, balt zijn vuisten en roept dramatisch: 'Ik laat mij niet het zwijgen opleggen door de CP.'
De hele groep kijkt verbaasd naar Bastiaan. Die wordt eigenlijk nooit kwaad, maar nu zwaait hij zelfs opgewonden met zijn armen en roept: 'Leve de persvrijheid!'*

WAT IS PERSVRIJHEID?

WAT IS DE PERS?

Journalisten van kranten, tijdschriften, nieuwswebsites en het journaal noemen we samen 'de pers'. De pers geeft informatie aan de mensen in een land over belangrijke gebeurtenissen.

PERSVRIJHEID

Persvrijheid betekent dat de overheid niet mag controleren wat iemand in een krant wil schrijven of op het nieuws wil vertellen. De pers hoeft geen toestemming te vragen om een artikel in de krant te zetten. Journalisten mogen schrijven en zeggen wat ze willen. Natuurlijk moeten journalisten zich wel aan de wet houden. Ze mogen bijvoorbeeld geen discriminerende dingen schrijven of expres

dingen over iemand schrijven die niet waar zijn.

PERSVRIJHEID IN DE OORLOG

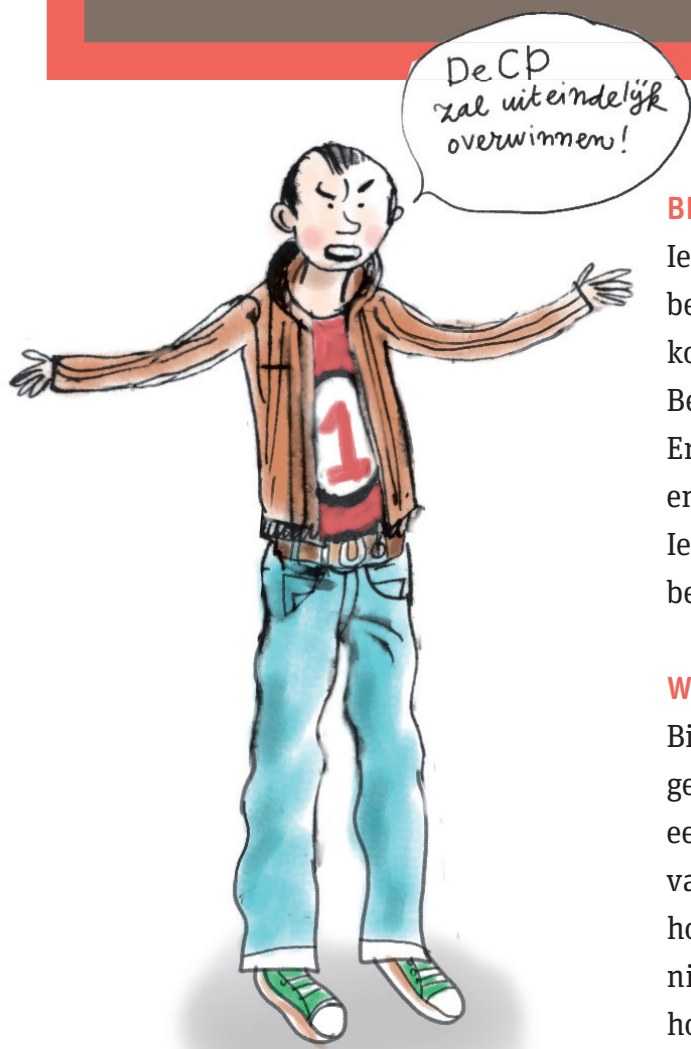
Tijdens de Tweede Wereldoorlog was er geen persvrijheid in Nederland. Nederlandse kranten moesten schrijven wat de Duitsers wilden, anders werden ze verboden. Daarom besloten sommige verzetsgroepen om zelf krantjes uit te geven. Deze krantjes waren illegaal (dat betekent dat ze verboden waren). Daarom moesten ze stiekem geschreven, gedrukt en uitgedeeld worden. Makers en verspreiders van illegale kranten deden gevaarlijk werk, als je werd betrapt kon je de doodstraf krijgen. In de illegale krantjes stond nieuws dat niet in de gewone kranten stond, ook stonden er

waarschuwingen in of oproepen tot protest. Sommige kranten die in de oorlog illegaal waren bestaan nu nog steeds. Bijvoorbeeld Trouw en het Parool.

LANDEN ZONDER PERSVRIJHEID

Niet overal op de wereld is persvrijheid zo gewoon als in Nederland. In veel landen kunnen journalisten hun werk niet doen omdat ze worden bedreigd of zelfs worden opgepakt als ze artikelen schrijven waar de leiders van het land niet blij mee zijn. Een bekend voorbeeld is China. Daar worden zelfs websites door de overheid gecontroleerd. De overheid kan ervoor zorgen dat een website geblokkeerd wordt, zodat niemand in het land de website nog kan bezoeken.

WAT IS BELASTING?

BELASTING

Iedereen in Nederland betaalt belasting. Jij ook. Als je bijvoorbeeld naar de kapper gaat, of een nieuw computerspelletje koopt. Een deel van wat je betaalt, gaat naar de overheid. Belasting is geld dat mensen moeten betalen aan de overheid. Er zijn verschillende soorten belasting, de bekendste zijn BTW en inkomstenbelasting. BTW betaal je als je spullen koopt. Iedereen die werk heeft en salaris verdient, betaalt inkomstenbelasting. Een deel van je salaris gaat naar de overheid.

WAARVOOR BETALEN WE BELASTING?

Bijna alles wat de overheid doet, wordt betaald van belastinggeld. De overheid gebruikt de belasting voor dingen waar iedereen gebruik van maakt, bijvoorbeeld het leger, het onderhoud van straten, politie en scholen. Het ministerie van Financiën houdt bij hoeveel geld er binnenkomt bij de overheid. Dit ministerie bepaalt hoeveel geld elk ministerie krijgt. De minister houdt ook in de gaten of er niet te veel wordt uitgegeven en zorgt dat er genoeg binnenkomt.

GROEP ACHT AAN DE MACHT

BLZ. 123

Job vraagt: 'Wie betaalt die cola en chips?' 'We willen voorstellen dat alle kinderen vijftig cent betalen.' 'Dat dacht ik al,' roept Ruben triomfantelijk. 'Nu komt de aap... eeh... van het dak, of zoiets.' 'Uit de mouw,' zegt Bastiaan. 'Dat bedoel ik, ja. De meiden willen ons gewoon belasting laten betalen. Nou, mooi niet. Weg met MMMM!'

OPDRACHT

1 Stel je voor dat jij het geld mag verdelen in jouw gemeente. Waar geef jij het belastinggeld aan uit?

In totaal heb je € 100.000 aan belastingen gekregen. Je kunt niet alles kopen wat je misschien zou willen. Kies per onderwerp wat jij het belangrijkste vindt.

VEILIGHEID

- 1 extra wijkagent
€ 25.000
- .....
- 3 extra bewakingscamera's € 25.000

SOCIALE ZAKEN

- 1 extra voedselbank
€ 25.000
- .....
- Gratis zwembad voor kinderen uit arme gezinnen
€ 25.000

MILIEU

- 5 nieuwe inzamelpunten voor oud papier, glas en plastic
€ 25.000
- .....
- Deel van het centrum autovrij maken
€ 25.000

VERVOER

- 1 extra fietsenstalling bij het station
€ 25.000
- .....
- Alle kinderen onder de 12 jaar mogen voor 1 euro met de bus
€ 25.000

OPDRACHT

2 Je wilt eigenlijk ook een nieuw voetbalveldje en een speeltuintje aanleggen in de gemeente. Dit kost ook €25.000. Wat doe je?

- Je schrapt een van de andere vier plannen
- Je verhoogt de belastingen, zodat je meer geld binnenkrijgt
- Je maakt parkeren in de gemeente duurder, zodat je meer geld binnenkrijgt
- Je gaat meer verkeersboetes uitdelen, zodat je meer geld binnenkrijgt

VRAAG AAN JACQUES VRIENS

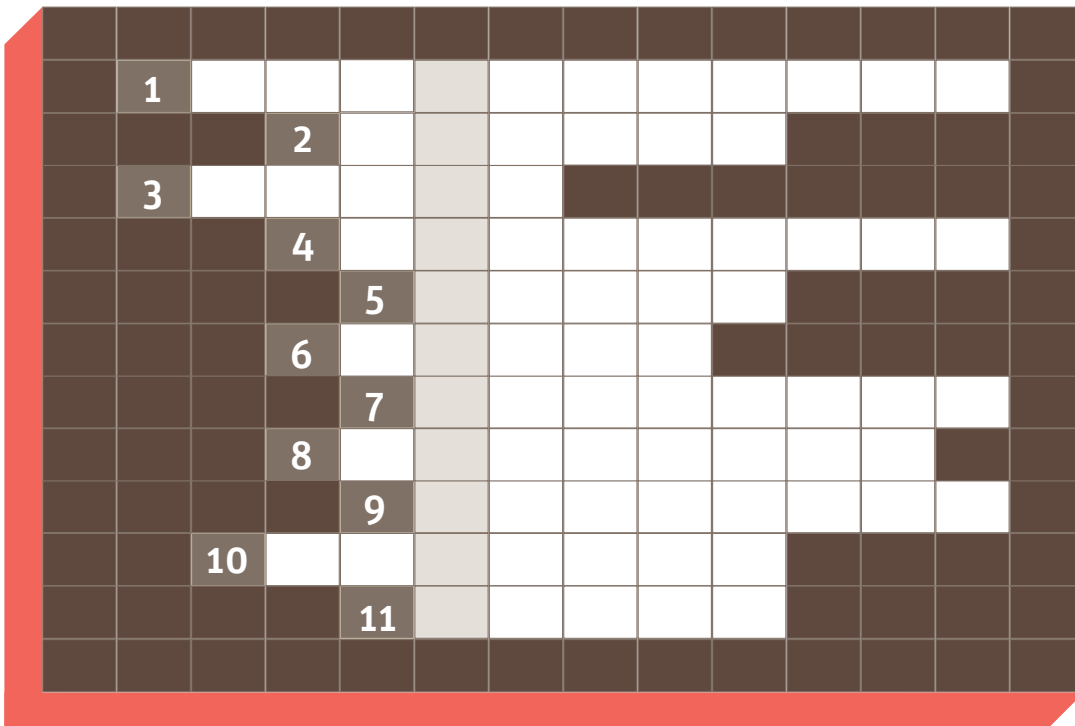
LIJKT U OP MEESTER MARIO UIT HET BOEK?

Een beetje, zoals ik wel een beetje op alle meesters lijk die in mijn boeken voorkomen. Ik heb, net als Mario, ook wel eens klassen gehad waarbij ik dacht: Hoe maak ik van dit zootje ongeregeld een leuke groep?

PUZZEL

1. De leden van de Tweede Kamer maken wetten en ze ... de regering.
2. Tijdens de ... Wereldoorlog was er geen persvrijheid in Nederland.
3. Een plek in de Raad van Negen wordt ook wel een ... genoemd.
4. Als je een computerspel koopt, betaal je een deel aan de overheid. Dat noemen we ...
5. Hoe noemen we een vergadering of discussie in de Tweede Kamer?
6. Deze minister van de Raad van Negen werd afgezet.
7. Deze persoon hoort bij de regering, maar heeft bijna geen macht.
8. Als je mensen vertelt hoe goed jouw partij is, dan ben je ... aan het voeren.
9. Na de verkiezingen werd Akram ...
10. Iedereen van achttien jaar en ouder mag ...
11. Wie werd er na Loeka minister-president?

Oplissing:

.....

POSTER MAKEN

In de klas van meester Mario maakten de kinderen verkiezingsposters. Hier rechts zie je er een paar. Maar hoe maak je zelf een goede poster?

NAAM

Kies een naam die bij jouw partij past.

LOGO

Kies een dier of een voorwerp dat bij jouw partij past. Bijvoorbeeld: de PVV heeft een meeuw als logo, deze meeuw staat voor vrijheid.

VERKIEZINGSSLOGAN

Verzin een goede slogan voor jouw partij. Bijvoorbeeld: 'Kies Ruben die stoere vent, want hij zorgt voor rust in de tent'.

GROEP ACHT AAN DE MACHT

Deze Kinderkrant is gemaakt naar aanleiding van het boek *Groep acht aan de macht* van Jacques Vriens. Het leukste is om samen met je klas het boek te lezen en daarna de krant

te gebruiken. Als het mag van je leerkracht kun je ook in jouw klas zelf verkiezingen organiseren. Op de website www.scholierenverkiezingen.nl staat een handleiding voor het organiseren van eigen verkiezingen.

Er zijn tips te vinden voor het schrijven van een verkiezingsprogramma en het voeren van campagne. Daarnaast vind je er allerlei extra informatie, testjes en filmpjes over verkiezingen.

Samenstelling en tekst: Jacques Vriens, Bas Banning, Sandra Boersma, Berdien Jager, Suzanne van de Ven **Vormgeving:** Tot en met ontwerpen
Tekeningen: Annet Schaap **Foto:** Jacques Vriens ©Wilco van Dijen **Met dank aan:** Jacques Vriens en Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv, www.jacquesvriens.nl
Druk: Dijkman, Diemen **ProDemos** Hofweg 1H 2511 AA Den Haag T 070-7504646 E info@prodemos.nl I www.prodemos.nl